Buffelen op de *boerderij*

In het avontuurlijke KRO-NCRV-realityspel* Nieuwe boeren *gaan twaalf deelnemers een maand lang 'terug naar de basis' op een Twentse boerderij. Presentator Anita Witzier vertelt over de diepere betekenis. 'Eens temeer besef ik dat we elkaar en de aarde nodig hebben om overeind te blijven.'

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: KRO-NCRV

Als we dit jaar iets hebben geleerd, is het wel dat niets vanzelfsprekend is", zegt Anita Witzier, presentator van *Nieuwe boeren*. "We hebben in de westerse wereld in een enorme bubbel geleefd. Het was altijd: meer, meer, meer. Alles moet kunnen, het leven is maakbaar. Ons kan niets gebeuren. Dus wel. Opeens waren de supermarkten half leeg. Bij veel mensen daalde de gedachte in: hoe moet dat nu als alles wegvalt? Als we op onszelf en elkaar zijn aangewezen, wat kunnen we dan nog? Wat weten we dan? Dit programma is heel erg verbonden met de huidige situatie."

BOERENBIJBEL

Het concept van *Nieuwe boeren* is al jaren te zien op de Zweedse televisie, maar de Nederlandse producent heeft het programma aangepast aan deze tijd. Twaalf kandidaten gaan een maand lang back to basics op een gerenoveerde oude boerderij op een prachtig stuk grond in Twente. "De boerderij is teruggebracht naar de staat van pakweg honderd jaar geleden: er is geen elektriciteit, geen stromend, laat staan warm water. De deelnemers moeten het doen met een waterput, olielampen en een houtvuur om op te koken. Er is al wel een groentetuin voor hen aangelegd, maar verder beginnen ze vanaf nul. Ze krijgen steeds meer dieren erbij, die ze moeten verzorgen. Hun kennis halen ze uit de boerenbijbel die ze van ons hebben gekregen." De kandidaten komen uit alle lagen van de bevolking en hebben zeer uiteenlopende beroepen: van kok tot influencer, van meubelmaker tot topsporter. "Stuk voor stuk nieuwsgierige mensen die uitdagingen zoeken en nadenken over dingen, maar ze zijn wél gewend om voor een stukje vlees naar de slager te gaan en voor een brood naar de bakker. Daar moeten ze nu zelf voor zorgen. Ze moeten samenwerken en komen zo zichzelf en elkaar tegen. Dat levert interessante reacties op."

HERENBOER

Dat klinkt misschien als een *Utopia*-achtige realityshow, maar dat is *Nieuwe boeren* zeker niet, zegt Witzier. "Er staan niet 24 uur per dag camera's op de kandidaten, een cameraploeg volgt ze in wat ze doen. Het is prachtig gedraaid, net een speelfilm." De deelnemers krijgen ook opdrachten, er zijn duels. Wat dat betreft lijkt het meer op *Expeditie Robinson*. "Elke aflevering is er een andere herenboer verantwoordelijk voor alle klussen, de taakverdeling en de harmonie. De herenboer mag iemand aanwijzen aan wie hij of zij weinig denkt te hebben, maar het is ook een tactisch spel: diegene kan zo ook een concurrent buitenspel zetten. De duels gaan over kennis, kunde of kracht. Na elke aflevering moet iemand naar huis, uiteindelijk blijven er vier deelnemers over. Het wordt heel spannend. Ze hebben echt gebuffeld, van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Vaak hoorde ik: 'Wat moet je veel doen als boer!'"

Tussen de kandidaten ontstonden vriendschappen voor het leven. "Dat vond ik mooi om te zien. Wat ook mooi was: een van hen miste na de opnames

'Je wordt je er bewust van dat het heel hard werken is voordat er eten op je bord ligt'

het melken zo, dat ze bij een boer is langsgegaan met de vraag of ze hem daarmee af en toe mocht helpen."

HERWAARDERING

Nieuwe boeren levert ook een herwaardering op van onze voedselketen, vindt Witzier. "Je wordt je er als kijker heel erg bewust van dat het heel hard werken is voordat er eten op je bord ligt. Het is zo arbeidsintensief, dat je hierna wel drie keer nadenkt voordat je eten weggooit."
Ze groeide zelf op tussen de boeren, in Groot-Ammers in het Groene Hart. "Mijn vader was uitvaartondernemer, brandstofhandelaar en had een klein boerenbedrijf. We hadden paarden, koeien, een grote akker en een tractor. We melkten de koeien zelf, ik ook, en mijn moeder maakte kaas. Ik was alweer vergeten hoeveel werk dat allemaal was. Eens temeer besef ik dat we elkaar en de aarde nodig hebben om overeind te blijven. En dat we daar zelf verantwoordelijk voor zijn."
Met het programma voegt Witzier een hoofdstuk toe aan haar indrukwekkende tv-carrière die al ruim dertig jaar duurt. Kan ze daarin een rode draad ontdekken? "Ik doe nog steeds van alles, van quizzen tot een programma als *Anita wordt opgenomen*, maar bij mij gaat het altijd over de menselijke maat en de herkenbaarheid. En verder kijken dan je neus lang is. Wat zou ik doen in bepaalde gevallen? Hoe leven mensen in gevangenissen en verzorgingshuizen? Het belangrijkste blijft voor mij dat mensen er plezier aan beleven, en ik verwacht dat dit met *Nieuwe boeren* zeker gaat lukken. We hebben in elk geval buitengewoon ons best gedaan."

[NIEUWE BOEREN | DONDERDAG | NPO 1 | KRO-NCRV | 20.35]